

Література

1. Гринжесвський М. В., Іваненко Ф. В. та ін. Рибництво внутрішніх водойм України (аналіз основних технологічних і економічних показників галузі). — К.: ІРГ УААН, 2000. — 32 с.
2. Гринжесвський М. В., Іваненко Ф. В. Рекомендації з енергетичної оцінки ефективності технологій вирощування товарної риби. — К.: ІРГ УААН, 2001. — 27 с.

О. А. ІГНАТЮК, канд. біол. наук, доцент, завідувач кафедри Київського інституту менеджменту та інформаційних технологій при Національному авіаційному університеті; **О. Ю. МАРИЩУК**, викладач кафедри іноземних мов фінансово-економічного факультету КНЕУ

ДО ПИТАННЯ ЕКОЛОГІЗАЦІЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ОСВІТИ

Стрімкий розвиток цивілізації та науково-технічного прогресу за останнє сторіччя призвів до кризи взаємовідносин суспільство — природа. Сьогодні всі чудово розуміють, що без вирішення проблем довкілля майбутнє людства і теоретично, і практично неможливе. Конкретних рецептів для швидкого вирішення даної проблеми не існує. Одним з можливих шляхів покращання екологічної ситуації у світі є підвищення екологічної свідомості громадян, у першу чергу молоді. Сьогодні в Україні, як і в усьому світі, спостерігається тотальна екологізація освіти, як середньої, так і вищої. Реально це виявляється в обов'язковому викладанні курсу «Основи екології» в усіх без винятку державних і недержавних вищих навчальних закладах незалежно від профілю майбутніх фахівців.

Цілком зрозуміло, що зробити екологів зі студентів усіх спеціальностей неможливо, та й недоцільно. Не вдаючись до тонкощів та особливостей екологічної освіти та виховання студентів різних спеціальностей, хочеться зупинитися на проблемі екологізації саме фахівців економічного профілю.

З цього приводу в першу чергу треба згадати, що і термін «економіка», і термін «екологія» утворені від єдиного грецького кореню «oikos», і здавалося б вони повинні мати багато спільного.

Економічна діяльність та розвиток підприємництва спрямовані перш за все на отримання прибутків для підвищення життєвого

рівня і добробуту населення, підприємців, держави та ін. Що більший прибуток, то краще. Але отримання прибутку завжди пов'язане з відчуженням якоїсь частини природи та її ресурсів (у першу чергу енергетичних), а це неминуче призводить до погіршення умов існування всіх живих істот, і людини зокрема. Складається дещо парадоксальна ситуація — збільшуючи свій добробут, людство тим самим погіршує умови свого існування. Виникає необхідність пошуку компромісних рішень та альтернативних способів використання природних ресурсів. Можливі варіанти було запропоновано на Всесвітній конференції ООН з навколишнього середовища десять років тому в Ріо-де-Жанейро, котрі знайшли відображення в так званій концепції «сталого розвитку». Минулого року на саміті голів держав у Йоханесбурзі, знову ж таки, підкреслювалася важливість першочергового вирішення еколого-економічних питань. Дуже гостро стоять ці проблеми зараз для України — держави із сильно виснаженими природними ресурсами і економікою, що перебуває далеко від процвітання.

Наведені факти, безумовно, свідчать про необхідність екологізації економічної освіти. Але, на нашу думку, курсу «Основи екології» обсягом 1 кредит (54 години) для цього замало. Типова програма цього курсу передбачає знайомство студентів як з основами теоретичної (фундаментальної) екології, так і з її прикладними аспектами, пов'язаними із забрудненням довкілля та впливу на нього різних галузей виробництва, утилізацією відходів, проблемами раціонального природокористування, екологічної політики та природоохоронного законодавства.

Практика викладання екологічних дисциплін студентам різних спеціальностей показує, що засвоєння студентами прикладних питань та проблем сучасної екології без розуміння теоретичних основ екології неможливе. Фундаментальна екологія є складною синтетичною наукою, засвоїти її головні положення та ідеї, прослухавши всього кілька лекцій, студентові дуже важко. Тому для реальної, а не формальної екологізації майбутніх фахівців, що оволодівають економічними спеціальностями, було б доцільно ввести до програми мінімум дві екологічні дисципліни. Курс «Основи екології» зосередити на розгляді та вивченні питань фундаментальної екології, а курс «Економіка природокористування» або ж «Екообґрунтоване природокористування» присвятити більш докладному розгляду прикладних екологічних питань та проблем.